

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Necessitate Et Modo Ministrandi Sacramenta Tempore pestis

Chapeauville, Jean

Mogvntiæ, 1612

Qvæstio I. Vtrum pastores teneantur præsentiam suam exhibere
celebrationi matrimonij tempore pestis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41077

CAPVT SEXTVM
ET VLTIMVM

DE NECESSITATE ET MOD^o
*ministrandi sacramentum Matrimo-
nij tempore pestis.*

QVÆSTIO. I.

*Vtrum teneantur pastores presentiam suam ex-
hibere celebrationi Matrimonij
tempore pestis?*

Quæstionis explicatio.

ANTE Promulgationem Concilii
Tridentini, & speciatim Decreti
irritantis & annullantis matrimo-
nia clandestina, non fuisset nobis
opus, quæstiones de necessitate præsentia
pastoris ad celebranda matrimonia peste in-
fectorum, puta, concubinariorum & alio-
rum, qui sponsalia cum virginibus inierunt
vel etiam eas deflorarunt, vel ex eis proles
fulcitarunt, mouere, quia clandestine con-
trahendo potuissent & suæ conscientiaë fi-
dei que promissa & legitimationi prolium
satisfacere: Verum quia in hac diœcesi &
vicinis Decretum matrimonia clandestina

Gg 5 irri-

474 DE NÉCES. ET MOD. MINIST.
irritans, hoc est, quæ fiunt sine parochi vel
alterius sacerdotis de eius vel ordinarii licen-
tia, & duorum vel trium testium præsentia
non solum est promulgatum, sed etiam usu
receptum: Iudicavi utile fore, si in postre-
ma huius Tractatus parte, consueta me-
thodo, quanta possem breuitate etiam
quæstiones, quæ tempore pestis de hisce
rebus à pastoribus & aliis moueri possent,
proponerem, illisque pro exiguitate inge-
nii mei, sacro Concilio Tridentino, sacrifi-
que canonibus, & Doctorum Theologo-
rum & Canonistarum sententiis inharen-
do, satisfacerem. Neque, ut confidimus,
labor hic noster videbitur superfluus iis, qui
animas concubinariorum & aliorum vitii
carnis deditorum, in articulo mortis cura-
das susceperunt: Multa enim eo tempore
accidere solent, quæ vel lectio eos iam do-
cuit, vel experientia docebit, multas paro-
chis parere solere difficultates: Quid enim
si amorem carnalem, quem pluribus annis
erga suas concubinas gesserunt, ex animo
deponere non possint? Quid si iureiuran-
do præstito, arctisque matrimonii datis, fi-
dem futuri matrimonii concubinæ dede-
rint? Quid si cum virginibus honestis spō-
salia contraxerunt, importunisque preci-
bus

bus & promissis interpositis copulam extorserunt, & ples ex eis suscitauerunt? Quid si illa, vt fidei satisfaciant, prolesque legitime, exoptulent? Quid si ex aduerso aduertat prudens parochus ex sua praesentia magna inter parentes huiusmodi concubinariorum exortura dissidia & scandala, puta, dissoluendam inter cognatos & consanguineos amicitiam, exorturas lites propter familiarium disparitatem, perpetua quoque odia propter morum dissonantiam, infamiamque etiam non exigua patri & matri incurredam propter concubinae prodigalitem, & huiusmodi? Quid quaeso huic casibus emergentibus faciet vel non faciet parochus?

De his igitur, quia quaestiones morales sunt, & facile illo tempore incidere possunt, imposterum aliquid breuiter dicturi sumus, vt & in hac parte sicut in aliis haecenus fecimus, simplicibus parochis consulere possimus.

Quod antequam fiat, notandum in hac prima quaestione & sequentibus, non quaerere nos, vt ante fecimus, an pastores teneantur ministrare hoc sacramentum: sed an teneantur exhibere suam praesentiam, dum partes contrahunt, quia pastores nunquam fuerunt ministri huius Sacramenti

2 Auctori
Enchir. Cōc.
Coloni §. de
ministro Pe
tro de Ledes.
de matrim.
q. 42. art. 1.
dub. 4. cōc. 4.

b Sess. 24. c.
2. de Matr.

menti, (sicut (a) quibusdam visum fuit) sed ipsi contrahentes: Siquidem omnes fatentur ante Concilium Tridentinum, matrimonium clandestinum, quod in absentia pastoris celebratum erat, fuisse matrimonium: quod vero post Concilium Tridentinum tale matrimonium non sit vetum, non ideo est, quia illi desit minister, verum quia Concilium Tridentinum irritauit contractum, super quo fundatur ipsum matrimonii sacramentum, si aliter celebretur, quam in præsentia parochi & duorum vel triū testium, vt patet disertis Concilii Tridentini (b) verbis: *Qui aliter quam presente parochi vel alio sacerdote de ipsius parochi seu ordinarij licentia, & duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos & nullos esse d. cernit, prout eos presenti decreto irritos facit & annullat.* Quocirca, vt statim diximus, mutato stylo quærimus, non an pastores tempore pestis teneantur ministrare hoc sacramentum, posset enim statim responderi, quod non: sed an celebrationi matrimonii illorum præsentia sit ita necessaria, vt sine illa matrimonium non subsistat, & consequenter illam negare non possint, sed necessario exhibere teneantur?

Responso

Responsio

Tenentur pastores per se vel per alium sacerdotem præsentiam suam, subditis illam rationabiliter petentibus, ad celebrandum matrimonium exhibere, quia ad pastorale officium illud imprimis pertinet, curare, ut sacramenta suis subditis non desint: Non potest autem sacramentum matrimonii valide celebrari, nisi adsit parochus vel alius sacerdos ab eo vel ordinario deputatus, ut statim diximus.

Dixi, (*rationabiliter petentibus*) quod regulariter istud sacramentum non est necessarium, & subinde expediat, pastorem suam denegare præsentiam, ut suo loco ostendemus.

Dices: Concilium Trident. sic intelligi debet, ut non aduersetur legi charitatis, sed si tempore pestis matrimonia contracta in absentia parochorum dicantur nulla, Concilium aduersaretur charitati: Siquidem propter absentiam parochorum periclitaretur salus multorum concubinariorum, qui peste infecti non valentes deponere affectum inordinatum, quem adhuc gerunt erga suas concubinas, volunt ante mortem cum eis contrahere, quo suæ salutis consulant, non amplius inordinate, sed maritaliter illas adhibendo, fieret quoque iniuria multis puellis, quæ fide accepta de matrimonio contrahendo deflorarentur.

deflorata fuerunt, si defloratores peste infecti, cum velint, non possint fidei data satisfacere; fieret quoque iniuria prolib. extra matrimonium per huiusmodi personas susceptis, si propter absentiam pastorum non possint à parentibus per matrimonium legitimari: Ergo sic interpretandum est concilium Tridentinum, ut matrimonia saltem in casu pestis quando absunt pastores sint valida, & consequenter non teneantur pastores cum periculo contagionis illis presentiam suam exhibere.

Et. Non aliter esse interpretandum Concil. Trident. quam sonat: dicit vero disertis verbis, matrimoniū aliter quam in presentia parochi vel alterius sacerdotis contractum esse nullum: Neque hoc aduersatur charitati, quia valde expediebat bono cōi, Concilium talem legē & eo rigore edere, quæ personas aliter contrahentes omnino inhabiles redderet, ut patet ex procem. de matrim. Neque inconueniens est subinde fieri, ut ppter absentiam parochorum pu-

al. quā vati-
one, §. i. ff. de
acq. rer. dom.
n. 94. tit. 6.
ut sine prohibi-
tionē, c. 24.
quia verō,

ellæ defloratæ maneat inuuptæ, & proles illegitimæ, quia leges non possunt respicere omnes casus particulares: Nam ut (a) quidam bene dixit: *quæ raro eueniunt, à Legislatoribus non considerantur.*

QVA